

KEHITYSPOLIITTISEN TOIMIKUNNAN TÄYSISTUNTO 5.12.2013

Paikka: Pikkuparlamentti, suuren valiokunnan huone

Osallistujat:

Jäsenet: Jouko Jääskeläinen (kd, poistui 9.37, takaisin 10.00), Teppo Eskelinen (vas, lähti 10.30), Outi Ervasti (EK), Liisa Laakso (HY), Timo Lappalainen (Kepa, saapui 9.25, lähti 10.45), Helena Laukko (sd, pj:na kohdat 3-4), Saido Mohamed (kok, vara), Timo Palander (SY), Aila Paloniemi (kesk, saapui 9.37), Pekka Ristelä (SAK), Juha Ruippo (MTK), Marikki Stocchetti (UPI), Kalle Sysikaski (Rauhanliitto)

Asiantuntijajäsenet: Kari Alanko (UM), Tuuli Juurikkala (VM), Annika Lindblom (YM), Timo Oikkonen (UM, lähti 10.45), Anne Sipiläinen (UM, lähti 10.45), Jussi Toppila (TEM)

Muut: Pekka Haavisto (KEMI, poistui 10.00) Milma Kettunen (UM, poistui 10.00), Harri Laurikka (YM), Laura Nordström (UM, poistui 10.00), Marjukka Mähönen (MMM), Juha Pyykkö (UM), Folke Sundman (UM)

Sihteeristö: Miia Toikka, Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.04.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Täysistunnon 7.11.2013 pöytäkirja hyväksyttiin.

3. KEMI Haavisto: Kehityspolitiikan painopisteet hallituskauden lopulla

Kehitysministeri Haavisto esitti näkemyksiä kehityspolitiikan painopisteistä hallituskauden lopulla.

Hallitusohjelman ja KEPON painotuksia ja linjauksia jatketaan. Ihmisoikeusperustaisuus on tärkeällä sijalla kehitysyhteistyössä, ja erityisesti painottuvat naisten ja tyttöjen oikeudet. Johdonmukaisuus kehityspolitiikassa on myös korostetusti esillä. Suomi on käyttänyt ensimmäisenä OECD/DACin työkalua johdonmukaisuuden toteutumisesta eri sektoreilla ja julkisti Euroopan kehityspäivillä raportin ruokaturvapolitista.

Määrärahakehitys on ollut suotuisa 2013: ollaan lähellä 0,6 %, kun on lisäbudjetin kautta saatu päästöhuuto-kauppatuloja kehitysyhteistyöhön. Vaikka päästöoikeuden hinta on alhainen, on kyse kuitenkin kymmenistä miljoonista. 0,7 prosentin tavoitteen suhteen tilanne vaikeutuu 2014–15, jos määrärahakehitys noudattaa kehyspäättöä. Lisäponnisteluja siis tarvitaan. Lisäksi tulisi pitää kiinni siitä, että päästöhuutokauppatulot kanavoitetaan kehitysyhteistyöhön jatkossakin, myös seuraavalla hallituskaudella. Asiaa on syytä pitää esillä tulevissa hallitusneuvotteluissa.

Rahoitukseen tarvitaan muitakin uusia innovatiivisia lähestymistapoja. Niitä voi löytyä verotuksen piiristä. Kansainväliset yritykset eivät jätä veroja kehitysmaihin ja lisäksi maiden oma veronkatoaste on huono. Tähän voisi kehittää ratkaisuksi ns. matching fundin, johon kohdemaat kerää toisen puolen veroina ja avunantajat tuovat toisen puolen.

Yksittäinen suuri teema kehityspolitiikassa tällä hetkellä on post-2015 -prosessi. Suomi ajaa yksiä globaaleja ja universaaleja tavoitteita. Kokemus vuosituhattavoitteista on osoittanut, että globaaleilla kehitystavoitteilla voi olla merkitystä ohjaamassa politiikkaa. Nyt kyseessä on laajempi prosessi kuin vuosituhattavoitteiden kohdalla, ja sen vuoksi post-2015 -agendalla on näytön paikka. Ympäristö ja ilmasto sekä köyhimpien maiden tuki, hauraat valtiot, turvallisuus ja kehitys ovat kaikki tärkeitä teemoja post-2015 -keskusteluissa.

Uutena painotuksena ministeri haluaa laajentaa keskustelua koulutuksesta osana kehityspolitiikkaa. Tulevaisuudessa tulisi painottaa peruskoulutuksen rinnalla enemmän myös ammatti- ja korkeakoulutusta, koska kehitysmaat tarvitsevat omaa, osaavaa väkeä. Koulutuksesta puhuttaessa on hyvä erottaa keskustelussa kolme eri tasoa. Yhtäältä puhutaan Suomeen tulevista kehitysmaapiskelijoista ja heidän mahdollisten luku-kausimaksujensa rahoittamista stipendeillä kehitysyhteistyövaroista. Tätä ei voi pitää tehokkaana tapana tukea kehitysmaiden koulutusta. Toisaalta puhutaan koulutusviennistä, jossa Suomella on osaamista ja koulutus on hyvää kauppatavaraa. Kolmas ja tärkein keskustelu koskee sitä, miten köyhimmissä kehitysmaissa saataisiin vietyä koulutusta eteenpäin niin, että koulutustie ei katkea ja että nuorille olisi mahdollisuus kouluttautua pitemmälle omassa maassaan. Eri kehitysministerien suhtautuminen koulutukseen kehitysyhteistyössä on vaihdellut. Kyse on kuitenkin asiasta, jonka tärkeydestä vallitsee Suomessa laaja yksimielisyys.

Ulkoministeriössä on tekeillä hauraiden valtioiden toimintaohje, joka valmistuu tammikuussa. Hauraat valtiot ovat erityinen ympäristö, jossa normaali kehitysyhteistyö ei toimi. On myös tunnustettava rehellisesti, että hauraissa valtioissa toimimiseen liittyy suuria riskejä. Työkaluja hauraissa valtioissa toimimiseksi tulee kehittää, koska ihmisillä on vahva halu auttaa heikoimmassa tilanteessa olevia, kuten mielipiteet Syyrian tilanteesta kertovat. Hauraiden valtioiden teema liittyy myös rauhanvälitykseen. Eri toimenpiteitä tulee yhdistää ja pyrkiä pois silloista.

Yksityissektorin rooli on enenevässä määrin tärkeä, ja Suomessa on paljon suomalaisia toimijoita ja yrityksiä, jotka etsivät partnereita kehitysmaista. Yrityksillä on paljon osaamista ja tarvitaan uusia tapoja tukea niiden osallistumista kehityspolitiikkaan. Tässä yhteydessä on hyvä huomioida myös Suomessa olevat maahanmuuttajadiasporat. Esimerkiksi Burma/Myanmarista ja Somaliasta on suuri joukko ihmisiä Suomessa, ja heidän asiantuntemustaan tulisi käyttää hyväksi.

Paikallisen yhteistyön määrärahojen osalta laaditaan enemmän ohjeistusta edustustoille. PYM on hyvä ja joustava instrumentti, mutta evaluaatioiden perusteella sen käyttö ei ole ollut riittävän tehokasta. Ohjeistuksessa painotetaan PYM:n suuntaamista ihmisoikeuskysymyksiin.

Myös demokratiakysymykset ovat kehityspolitiikassa esillä, ja huomio kohdistuu erityisesti puolueiden rooliin. Nämä pyritään samaan aktiivisemmin mukaan kehityspolitiikkaan.

Varojen käytön tehokkuuden parantamiseksi kehitellään Tanskan mallin mukaan "korruptionappia" verkkosivuille, jotta saadaan kansalaisilta suora palaute kehitysyhteistyöhön liittyen. Tanskassa vastaavaa nappia oli viime vuonna painettu 46 kertaa.

Keskustelussa eri jäsenet toivat esiin näkemyksiään ja esittivät ministerille kysymyksiä.

Ihmisoikeusperustaisessa lähestymistavassa kehitykseen tulisi huomioida myös työntekijöiden oikeudet. Koulutuksella ja erityisesti ammatillisella koulutuksella on tärkeä rooli siinä, millaisia työpaikkoja kehitysmaihin syntyy. Ihmisarvoinen työ on tärkeää, koska yhteiskunnat kehittyvät, kun ihmisillä on työtä, työ luo vaurautta ja varallisuuden tasapuolinen jakautuminen mahdollistaa kestäväen talouskehityksen. Ammatillisen koulutuksen merkitys on keskeinen myös ilmastohaasteeseen vastaamisessa. ILO on tehnyt tässä tärkeän uuden aloitteen, johon myös Suomen toivotaan tarttuvan.

Koulutuspainotuksen laajentaminen koskemaan koko koulutuspyramidia, myös korkeakoulutusta, on tärkeä tapa tukea kumppanimaiden kehitystä. Suomi on tukenut korkeakoulujen välistä yhteistyötä HEI-IKI:n kautta, mutta tukimuoto on ollut vaatimattomasti resurssoitu. On tärkeää arvioida huolella kokemukset ja mahdollisuudet tuen kasvattamisesta. HEI-IKI:n kautta avautuu periaatteessa mahdollisuus pitkäjänteiselle yhteistyölle korkeakoulujen infrastruktuurin kehittämiseksi, kun mukaan kytketään myös esimerkiksi kirjastot ja pitkäjänteistä vaihtoa NSS-ohjelman kautta.

Todettiin myös, että ihmisoikeusperustaisuuden merkitys tulisi tehdä konkreettisemmaksi loppuhallituskaudella. Tähän mennessä on lähinnä odoteltu, miten käsite alkaa käytännössä näkyä kehitysyhteistyössä. Toivottiin selkeytystä siihen, mitä konkreettisia panostuksia ihmisoikeusperustaisuus tarkoittaa.

Post-2015 osalta tulisi pohtia kriittisesti sitä, kuinka paljon köyhyyden vähentämistavoitteissa ollaan sidoksissa tuloköyhyyteen. Köyhyys tulee nähdä laajempänä ilmiönä, jotta myös esimerkiksi ympäristökysymykset saadaan aidosti mukaan tavoitteisiin. Kysyttiin, miten rauha ja turvallisuus saataisiin parhaiten integroitua uusiin kehitystavoitteisiin.

Ihmisarvoisten työpaikkojen luomiseksi tarvitaan myös elinkeinopoliittikkaa. Kohdemaiden yksityissektori ja sen kumppanuudet suomalaisten yritysten kanssa ovat tässä avainasemassa. TEM:n ja UM:n yritysfoorumissa 11.12. esitellään suunnitelma uuden rahaston perustamisesta tähän tarkoitukseen. Siiloista on siis päästy jo eteenpäin, ja nyt on työskenneltävä sen eteen, että tieto uusista mahdollisuuksista saadaan perille suomalaisille pk-yrityksille. Rahaston kehittäelytyö on vasta alussa, mutta elinkeinoelämä toivoo, että samanaikaisesti voidaan jo lähteä liikkeille pilottien muodossa. Rahaston ankkurointi Team Finland -sateenvarjon alle on tärkeää, ja prosessin myötä myös kansalaisjärjestöt ovat löytäneet paikkaansa osana Team Finlandia.

Yksityissektorin osalta haasteena on saada erityisesti pk-yritykset mukaan kehityspoliittiseen toimintaan. Toistaiseksi aktiivisia toimijoita on aivan liian vähän. Suomalaisille pk-yrityksille vastuullinen liiketoiminta on itsestäänselvyys, mutta keskustelussa yksityisen sektorin roolista kehityksessä painottuu yritysvastuu, ohjaaminen ja sääntely, mikä ei houkuttele yrityksiä osallistumaan. Pk-yritysten kannalta myös painotus köyhimpiin maihin on kuitenkin ongelmallinen, sillä yrityksillä on parhaat mahdollisuudet aloittaa toiminta keskituloisissa maissa, joissa myös suurin osa köyhistä ihmisistä elää. Tähän tulisi löytää jokin kompromissi. Myös yrittäjyyden liittäminen ammatilliseen koulutukseen on tärkeää. Suomella on siinä kapasiteettia, ja sen myötä voitaisiin vaikuttaa köyhyyden vähentämiseen.

Kehitysmaiden ruokaturvan kehittäminen kestävästi on hyvin tärkeää. Ruokaturvan ja köyhyyden vähentämisen kannalta maaseudun kehitys on ratkaisevassa asemassa, koska suurin osa köyhistä ihmisistä asuu edelleen maaseudulla. Maaseudun ja sen ammattien tukemiseen tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa, ja myös sitä kautta on mahdollista luoda ihmisarvoisia työpaikkoja.

Hauraiden valtioiden kehityksessä ratkaiseva rooli on kansalaisyhteiskunnan vahvuudella. Tämä tematiikka ei kuitenkaan ole hauraiden maiden g7+ -ryhmän suosiossa, eikä New Dealin kautta ole luotu uusia kanavia kansalaisyhteiskunnan osallistumiselle. Suomi voisi auttaa tässä pienilläkin panoksilla. Myös ASEM:ssa kansalaisyhteiskunnan kuulemisiin olisi kehitettävä parempia malleja Helsingin kokouksen kokemusten pohjalta.

Syyrian pakolaisista sotaorvot ovat heikoimmassa asemassa, ja Suomi voisi ottaa murros- ja teini-ikäisiä sotaorvoja perheryhmäkoteihin, joissa paikkoja on. Alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä on laskenut, eikä alaikäisille ole tällä hetkellä laillista tulokeinoa. Välimeren pakolaistragedioiden estämiseksi tulisi perustaa Afrikan maihin EU:n yhteisiä pakolais- ja siirtolaiskeskuksia oikean tiedon antamiseksi. Näissä keskuksissa tulisi voida hakea myös laillisesti turvapaikkaa.

Ministeri kiitti keskustelusta ja totesi, että KPT on kuluvalle hallituskaudella ollut erityisen hyödyllinen ja aktiivinen. Hän sanoi jatkavansa mielellään keskustelua KPT:n kanssa erityisesti koulutusteemasta.

Ihmisoikeusperustaisuuden osalta ministeri totesi, että ammattijärjestöjen ja ILO-sopimusten rooli on siinä tärkeä, ja myös tästä aiheesta on syytä jatkaa keskustelua. Konkreettisia esimerkkejä ihmisoikeusperustaisuuden toteutumisesta on Suomen uusi panostus LGBT-oikeuksia edistävään rahastoon ja monet PYM-varoin tuetut vammaisohjelmat, joista pyritään nyt tekemään systemaattisempi osa Suomen kehityspoliittikka uuden PYM-ohjeistuksen avulla. Ihmisoikeusperustaisuudessa on kyse monista pienistä asioista, jotka toteutuvat eri tavoin eri yhteistyömuodoissa.

Post-2015 –agendalla rauha ja turvallisuus on sensitiivinen kysymys, koska YK:n turvaneuvosto katsoo sen kuuluvan omalle alueelleen. Asiassa voidaan edetä hauraat valtiot –käsitteen avulla. Kysymys siirtolaisuudesta ja turvapaikanhakijoista Euroopassa liittyy myös hauraiden valtioiden teemaan. Keskustelu EU:n rajavallvonnasta ei riitä ratkaisemaan ongelmaa, vaan kyse on myös lähtömaiden velvollisuudesta suojella omia kansalaisiaan. Esimerkiksi Eritrean kohdalla voi kysyä, kuinka pitkään maa voi tuottaa pakolaisia toisten kontolle. AU on jo todennut tilanteen kestäättömyyden, ja kansainvälisen yhteisön tulisi arvioida, missä vai-

heessa sen tulisi puuttua asiaan. Lisäksi tarvitaan myös parempia mekanismeja auttaa niitä siirtolaisia, jotka ovat joutuneet vaikeaan tilanteeseen.

Puheenjohtaja kiitti ministeriä ja toimikuntaa keskustelusta.

4. Ilmastorahoitus ja kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus

YK:n ilmastosopimuksessa Suomi ja muut rikkaat maat ovat sitoutuneet tukemaan taloudellisesti toimia, joilla kehitysmaita autetaan hillitsemään ilmastonmuutosta ja sopeutumaan sen seurauksiin. Käynnissä olevien ilmastoneuvotteluiden tavoitteena on solmia uusi kaikkia maita koskeva ilmastosopimus syksyllä 2015. Ilmastorahoitus on yksi keskeinen ratkaistavista kysymyksistä sopimukseen pääsemiseksi. Ilmastoneuvotteluja käytiin korkealla tasolla viimeksi Varsovassa 11.–22. marraskuuta.

KPT:n tarkoitus on luoda katsaus siihen, miten rahoituslupaukset on tähän mennessä toteutettu ja millainen tilanne ilmastoneuvotteluissa on rahoituskysymysten osalta. KPT pyrkii seuraavassa vuosiarviossaan kehityspoliittisesta johdonmukaisuudesta pureutumaan erityisesti siihen, miten voidaan varmistaa, että ilmastorahoitus tukisi köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisen tavoitteita ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Harri Laurikka, YM: Ilmastorahoitus on kriittinen osa vuoden 2015 sopimusta. Muita osia ovat päästöjen vähentäminen, sopeutumistoimet, teknologian kehittäminen ja siirto, valmiuksien parantaminen ja toimien läpinäkyvyys. Ilmastorahoituksessa on tärkeää erottaa toisistaan ajanjaksot 2014–2020 ja post-2020. Ilmastorahoitus on luonteeltaan hyvin moninaista. Rahoituksesta n. 62 % on yksityistä ja n. 93 % rahoituksesta ohjautuu päästöjen vähentämiseen. Ei-OECD-maiden sisäinen ilmastorahoitus vuonna 2012 oli kolme kertaa suurempi (129 mrd USD) kuin ilmastorahoitus OECD-maista ei-OECD-maihin (43 mrd USD).

Tämänhetkiset päästövähennystoimet globaalisti eivät riitä. Uusi ilmastorahoitus on yksi keino lisätä päästövähennyksiä. Julkisen sektorin rooli korostuu erityisesti sopeutumistoimien rahoittamisessa. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja päästöjen vähentäminen eivät ole aina toisiaan poissulkevia, vaan niiden välillä on löydettävissä myös synergiaetuja. On myös tärkeää huomata, että jos päästövähennystoimet ovat riittämättömiä, tulee suurempi tarve sopeutumistoimille. Jos taas sopeutumistoimet ovat riittämättömiä, se tuo tullessaan enemmän vaatimuksia vahinkojen ja menetysten käsittelystä.

Tähän mennessä ilmastoneuvotteluissa on tehty 100 mrd dollarin rahoituksen mobilisointilupaus vuoteen 2020 mennessä. Tämä lupaus koskee vain kehittyneitä maita ja on tärkeä neuvottelujen etenemiselle, koska se on tähän asti sovitun toimeenpanon tärkeä mittari ja avain myös päästövähennysten kunnianhimon parantamiseen ennen vuotta 2020 kehitysmaissa. Haasteina on kysymys siitä riittääkö 100 mrd siihen, että lämpötilan nousu saadaan pysäytettyä 2 asteeseen. Lisäksi muotoilut ovat epäselviä selitä, mitä voidaan lukea mukaan, ja odotukset julkisen rahoituksen roolista ovat erilaisia. Oman haasteensa asettavat myös seuranta ja raportointi teknisessä mielessä.

Uuteen ilmastosopimukseen pääsemisen kannalta ratkaisevaa on, että kehittyneet maat kykenevät osoittamaan luotettavan ja uskottavan suunnitelma etenemisestä kohti 100 mrd rahoitusta v. 2020. Julkisen rahoituksen polku vuoteen 2020 on tässä avainasemassa. Vihreän ilmastorahaston (GCF) ensimmäinen rahoituskierros toteutetaan 2014, ja siinä tavoitteena on "miljardiluokan" rahoitus. Lisäksi on osoitettava julkiset interventiot yksityisen rahan lisäämiseksi. Vuoden 2020 jälkeisen ajan osalta ei ole sovittu muuta, kuin että rahoitus on tärkeä osa vuoden 2015 sopimusta. Varsovan päätös (1/CP.19) puhuu kansallisista kontribuutioista, joita maiden tulisi esittää maaliskuuhun 2015 mennessä, ja tällä voidaan viitata myös rahoitukseen. EU haluaa laajentaa rahoitukseen osallistuvien maiden joukkoa ja kohdentaa rahoitusta eniten tarvitseville.

Suomella oli rahoitukseen liittyen oikeansuuntaisia konkreettisia viestejä Varsovan kokouksessa. Erityisesti Suomen päätös käyttää päästökauppatulot kansainväliseen ilmastorahoitukseen herätti myönteistä huomiota. Tämän päätöksen mahdollistamisesta myös KPT saa kiitosta.

Folke Sundman, UM/KEO: Ilmastoneuvotteluissa käsiteltävien rahoituskysymysten ja todellisen ilmastorahoituksen välillä on merkittävä kuilu, sillä yksityiset rahavirrat eivät ole osa neuvotteluiden rahoitusmekanismeja. Neuvotteluissa on rahoituskysymyksissä tähän mennessä saavutettu kolme keskeistä asiaa:

- 1) Kööpenhaminassa 2009 tehtiin kaksi määrällistä sitoumusta: 30 mrd dollaria lyhyellä aikavälillä v. 2010-12 ja rahoituksen kasvattaminen 100 mrd dollarin vuositasolle 2020 mennessä. Näistä lyhyen aikavälin sitoumus on toteutettu.
- 2) Perustettu vihreä ilmastorahasto ja pysyvä rahoituskomitea, joka tekee nyt ensimmäistä kaksivuotisarviota kansainvälisistä ilmastorahoitusvirroista. Suomesta Outi Honkatukia (VM) osallistuu tähän työhön. Näiden myötä isompi osa rahoituksesta saadaan osaksi neuvotteluja.
- 3) Ilmastorahoituksen raportoinnin ja tilastoinnin kehittäminen.

Suurin haaste ja EU:n keskeinen tavoite neuvotteluissa on rahoittajapohjan laajentaminen vuoden 2020 jälkeen. Tässä halutaan murtaa vanhaa palomuuria kehitysmaiden ja teollisuusmaiden välillä. Tavoite on, että suuret kasvavat kehitysmaataloudet osallistuvat monenkeskiseen ilmastorahoitukseen tulevaisuudessa vapaaehtois pohjalta. Kiinan johdolla 6-7 kehitysmaata osallistuu jo nyt symbolisin panoksin rahoitukseen ja ovat mukana GEF:n lisärahoitusneuvotteluissa. Tärkeä lähtökohta on myös se, että nämä maat investoivat jo vahvasti ilmastotoimiin ottamalla käyttöön uutta teknologiaa omissa maissaan ja enenevässä määrin muissaikin kehitysmaissa. EU:n mielestä nämä tosiasiat tulisi tunnustaa myönteisesti neuvotteluissa. Kehittyviä maita ei tarvitse pakottaa samoihin velvoitteisiin kuin teollisuusmaiden, mutta tulisi pyrkiä yhteiseen ilmastorahoituksen laskenta- ja arviointimalliin koko maailmassa.

Ennen Pariisin ilmastokokousta 2015 kehitysmaat ovat esittäneet kolme suurta rahoitushaastetta:

- 1) 100 mrd dollarin tavoitteen toteuttamiseksi teollisuusmaiden tulisi mobilisoida 70 mrd vuositasolla 2016 mennessä.
- 2) Vihreän ilmastorahaston rahoitus tulisi kasvattaa 20 mrd dollariin.
- 3) Kioton pöytäkirjan alla toimivan adaptaatorahaston pelastukseksi on tuotettava 100 milj. dollaria.

Näistä jälkimmäisin toteutui tänä vuonna, ja Suomi panosti siihen 5 milj. euroa. Kahdella ensimmäisellä ei ole edellytyksiä toteutua. Vihreän rahaston näkymät ovat kuitenkin kohtalaiset. Johtokunta on päässyt työssään eteenpäin vaikean alun jälkeen, ja toimintatavat on saatu luotua siten, että ensi vuonna voidaan toteuttaa ensimmäinen rahoituskierros vapaaehtois pohjalta. Täsmällistä määrätavoitetta ei ole asetettu. Suomi varautuu olemaan mukana, ja päästökauppatulot ovat rahoituslähteenä.

Suomi on ilmastorahoituksessa luokan parhaita oppilaita kokoonsa nähden. Lyhyen aikavälin rahoituksesta 2010–2012 Suomen osuus oli 110 MEUR. Rahoituksen määrää on verrattu vuoden 2009 lähtötasoon, ja alustavasti näyttää siltä, että toteutuma olisi 131 MEUR. Suomi on yksi harvoja maita, joissa on arvioitu vuositasolla budjettiin sisältyvän ilmastorahoituksen määrä. Se on 64 MEUR v. 2013 ja 93 MEUR v. 2014. Huutokauppatulojen avulla pystytään 2014-15 jatkamaan samansuuntaista kehitystä. KPT:llä on oma roolinsa sen kartoittamisessa, mitä pitäisi seuraavalla hallituskaudella tehdä.

Ilmastorahoituksen suhde kehityspoliittiseen johdonmukaisuuteen on laaja kysymys, jonka selvittämiseen tarvitaan monenlaista asiantuntemusta ulkoministeriöstä. Asiaan liittyvät osaltaan ilmastokestävyystyökalut, jotka on kehitetty kehitysyhteistyön ilmastokestävyysvarmistamiseen, ja kahdenvälisen yhteistyön analysointiin käytetyt ns. Rio-markerit.

Keskustelu:

Kysyttiin, miten post-2015 –prosessissa ja erityisesti Pertti Majasen johtamassa kestävä kehityksen rahoituskomiteassa tehty työ linkittyy ilmastoneuvottelujen rahoituskeskusteluun. Post-2015 –keskustelussa tarkastelussa on erityisesti johdonmukaisuus. Alustajat vastasivat, että post-2015 –rahoituskeskustelu on tiedotettu, mutta konkreettisesti ilmastoneuvottelijat eivät ole olleet siinä mukana. Ilmastorahoituspäätökset voidaan tehdä vain ilmastopimuksen alaisissa neuvotteluissa.

Todettiin, että ilmastorahoituksen kasvu on hyvä asia, mutta ongelmana on toimeenpanon hajanaisuus. Kysyttiin, millaisilla mekanismeilla toimeenpanoa voitaisiin arvioida niin, että varmistetaan johdonmukaisuus. Tähän vastattiin, että GEF:llä ja sen erityisrahastoilla on vankka evaluaatiotoiminta, ja vastaava mekanismi on luotava vihreällä rahastolle. Suomi nojaa tämän sen tuottamaan tietoon monenkeskisen rahoituksen oalta. Kahdenvälisen rahoituksen osalta arvioinnista vastaa UM:n normaali evaluaatiotoiminta.

Keskustelu merkittiin tiedoksi. Aiheeseen palataan vuosiarvion valmistelun yhteydessä.

5. Raportti KPT:n matkalta Sambiaan 26.10.-2.11.

Matkalla Sambiaan kiinnitettiin erityistä huomiota maan riippuvaisuuteen kaivosteollisuudesta, joka muodostaa maan viennistä 80 %, mutta on bkt:sta ja työpaikoista vain 10 %. Arvoketjuanalyysi olisi tärkeä työkalu kaivossektorin kehittämisessä paremmin maan kehitystä hyödyttävään suuntaan. Oleellisia kysymyksiä ovat jakelutiet ja klusteriajattelu. Kaivosteollisuuden rooli analyysin tuottamisessa on kuitenkin ongelmallinen, koska läpinäkyvyys ei ole sen intresseissä.

Matkan jälkeen Suomen Yrittäjien edustaja Timo Palander sai kutsun Sambiassa järjestettyyn ILO:n Green Jobs -konferenssiin, johon hän järjesti osallistumaan jätehuoltoalan yritykset Pirkanmaalta ja Namibiasta.

KPT:n delegaation matkaraportti merkittiin tiedoksi.

6. Raportit maaneuvotteluista: Etiopia ja Sambia

Käytiin läpi lyhyesti Etiopian ja Sambian maaneuvottelujen tunnelmat ja todettiin, että maiden oma tahto näkyy neuvotteluissa entistä selvemmin, samoin kuin uusien toimijoiden, erityisesti Kiinan rooli. Suomi haakee nyt tässä uudessa tilanteessa omaa paikkaansa ja tapaansa toimia. Kansalaisyhteiskunnan asema on ollut myös esillä kummankin maan neuvotteluissa.

Timo Lappalaisen ja Miia Toikan kirjallinen raportti Etiopian neuvotteluista merkittiin tiedoksi.

7. Tiedoksi

- Vuoden 2014 kokouskalenteri annettiin tiedoksi. Todettiin, että syksyn matkakohteesta ei ole vielä yhteistä tahdon ilmaisua. Päätös matkasta tehdään työvaliokunnassa 6.2.2014.
- 12.2. klo 9-11 vierailu UNU/WIDER-instituutissa, aiheena ReCom-tutkimusohjelman tulokset kehitysyhteistyön vaikutuksista.
- Jäsenten vaihdokset:
 - Minna Havunen, Kepa (varajäsen)

8. Muut asiat

KPT:lle tullut kommenttipyyntö kehityspolitiikan evaluointien 2014-16 suunnittelua varten on lähetetty sähköpostitse. Kirjalliset kommentit voi lähettää sihteeristölle 13.12. mennessä.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.05.